

Plan van aanpak Ondermijning gemeente Gorinchem 2021 en 2022

“Een integrale aanpak van ondermijning begint bij een weerbare gemeente Gorinchem, waarbij de basis op orde is en integraal met de (veiligheids)partners wordt samengewerkt”

16-3-2021

Inhoud

Plan van aanpak Ondermijning	2
Inleiding	2
1) Beschrijving ondermijning.....	4
1.1) Wat is ondermijning?	4
1.2) De aanpak van ondermijning in drie deelaspecten.....	6
1.3) Weerbare overheid als uitwerking van de deelaspecten.....	7
2) Uitvoeringsplan Plan van aanpak Ondermijning	8
2.1) Doelstelling Plan van aanpak Ondermijning	8
2.2) Nadere uitwerking weerbare overheid	8
3) Lokaal ondermijningsoverleg	12
4) Communicatie	13
4.1) Algemeen	13
4.2) Preventieve instrumenten	13
4.3) Communicatievormen.....	13
4.4) Communicatie als interventie-instrument	14
5) Uitvoeringsplan en tijdsplanning	16
6) Financiën	22
7) Evaluatie.....	23
Bijlage 1: Signalen van ondermijning? Geef ze door!.....	24

Plan van aanpak Ondernijning

Inleiding

De gemeente Gorinchem staat voor een krachtige aanpak van ondernijning. De aanpak van ondernijning is een speerpunt van onze gemeente. Het college wil via een doelgericht plan, ondernijning aanpakken, terugdringen en waar mogelijk voorkomen.

Het is een gegeven dat ondernijning, ondernijnende criminaliteit en georganiseerde criminaliteit het lokale gezag kan ondernijnen, de veiligheid en leefbaarheid kan verslechteren en schade op kan leveren voor inwoners en ondernemers. De 'onderwereld' maakt voor illegale activiteiten gebruik van diensten van de 'bovenwereld'. Voorbeelden zijn: gemeentelijke vergunningen, distributie door bedrijven, huisvesting misbruiken voor illegale praktijken, zoals mensenhandel en hennepkwekerijen en witwaspraktijken.

Een weerbare gemeente Gorinchem begint met het op orde hebben van het eigen instrumentarium. Om als gemeente een effectieve partner binnen de integrale aanpak te kunnen zijn, is het belangrijk dat wij het basisinstrumentarium op orde hebben. Dit is de basis van het Plan van aanpak Ondernijning gemeente Gorinchem (hierna: het Plan van aanpak Ondernijning).

In dit document leest u het Plan van aanpak Ondernijning. Dit plan is een nadere uitwerking van het Integraal Veiligheidsplan 2019/2022 gemeente Gorinchem. Het plan is primair bedoeld voor de ambtelijke organisatie van de gemeente Gorinchem en haar (veiligheids)partners. De prioriteiten van dit plan worden vertaald in het (jaarlijkse) uitvoeringsplan van het VTH-beleid.

Voordat het Plan van aanpak Ondernijning inhoudelijk wordt beschreven, wordt eerst duidelijk beschreven en afgebakend wat ondernijning is.

In hoofdstuk 1 van dit plan worden de onderstaande onderdelen beschreven.

- 1) Wat is ondernijning?
- 2) Welke deelaspecten van ondernijning zijn relevant?
- 3) Wat betekent de weerbare overheid als uitwerking van deze deelaspecten?

Hoofdstuk 2 behandelt het uitvoeringsplan aanpak Ondernijning. In dit hoofdstuk komen de volgende subonderdelen aan de orde:

- 1) de doelstelling van het Plan van aanpak Ondernijning;
- 2) nadere uitwerking Weerbare overheid; en
- 3) de invulling van het uitvoeringsplan aanpak Ondernijning.

Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het lokaal ondernijningsoverleg in de gemeente Gorinchem. In dit overleg worden de fenomenen, gelegenheden (aard, omvang, horeca), 'blinde vlekken en aanbevelingen' van het RIEC besproken, die aanleiding geven voor aanvullende 'lokale ondernijningsacties'.

In hoofdstuk 4 wordt een cruciaal onderdeel van de aanpak ondernijning beschreven. In dit onderdeel komen de communicatieaspecten van de aanpak ondernijning aan bod. Hoofdstuk 4 valt uiteen in de volgende subonderdelen:

- 1) algemeen;
- 2) preventieve instrumenten;

- 3) communicatievormen; en
- 4) communicatie als interventie-instrument.

Hoofdstuk 5 beschrijft het uitvoeringsplan en de tijdsplanning, als onderdeel van het Plan van aanpak Ondernijning.

In hoofdstuk 6 wordt kort de financiële paragraaf van het Plan van aanpak Ondernijning beschreven.

Tot slot is in hoofdstuk 7 het evaluatieproces beschreven.

1) Beschrijving ondermijning

1.1) Wat is ondermijning?

Een eenduidige definitie van ondermijning bestaat niet. Gekozen is om de volgende definitie aan te houden. Ondermijning is:¹

"het verzwakken of misbruiken van de structuur van onze maatschappij, leidend tot een aantasting van haar fundamenteën en/of van de legitimiteit van het stelsel dat haar beschermt".

verzwakken

aantasten

SYNONIEMEN

uithollen

slopen

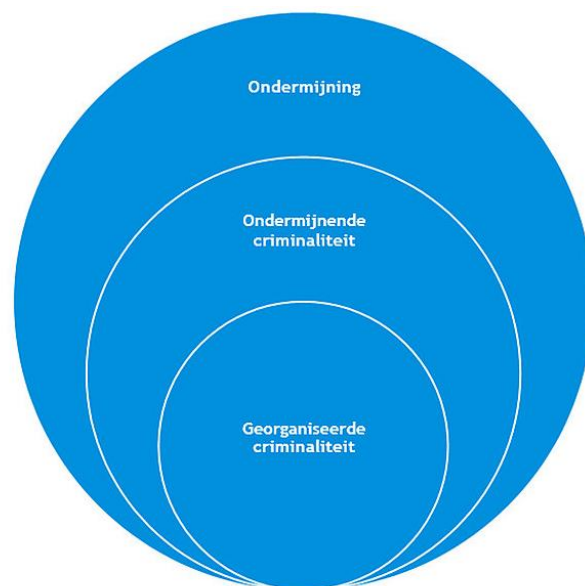
aanvreten

Figuur 1 Synoniemen ondermijning

Simpel gezegd is ondermijning dat de 'onderwereld' misbruik maakt van de (faciliteiten) van de bovenwereld. Bijvoorbeeld om crimineel verkregen gelden wit te wassen. In figuur 1 zijn woorden opgenomen, die als synoniem voor ondermijning gebruikt kunnen worden. Zonder de 'bovenwereld' heeft de 'onderwereld' geen bestaansrecht. Concreet betekent dit dat criminelen afhankelijk zijn van legale structuren om criminele activiteiten te kunnen plegen en verhuilen. Verder is een kenmerkende eigenschap van ondermijning dat het in beginsel een ieder van ons raakt. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan fysieke risico's en brandgevaarlijke situaties die door een hennepkwekerij kunnen ontstaan. Een ander concreet voorbeeld is het misbruik van overheidsmiddelen. Voorbeelden zijn fraude met uitkeringen, subsidies en persoonsgebonden budgetten.

Definities ondermijning, ondermijnende criminaliteit en georganiseerde criminaliteit

Hoewel dit vaak wordt gedacht is ondermijning niet hetzelfde als ondermijnende criminaliteit en georganiseerde criminaliteit (zie figuur 2)². Volgens Tops & Van der Torre (2014)³, is ondermijnende criminaliteit: "criminaliteit die de formele (rechtstaat) of de informele (fatsoenlijke verhoudingen) grondslag van onze samenleving systematisch aantast." Blijkens een rapport van de Enquêtecommissie opsporingsmethoden

Figuur 2 Verhouding georganiseerde criminaliteit, ondermijnende criminaliteit, ondermijning

¹ Bron: Sluipend Gif, pagina 18: <https://www.politieacademie.nl/actueel/Documents/sluipend%20gif.pdf>

² Bronnen: Sluipend Gif, pagina 20: <https://www.politieacademie.nl/actueel/Documents/sluipend%20gif.pdf>

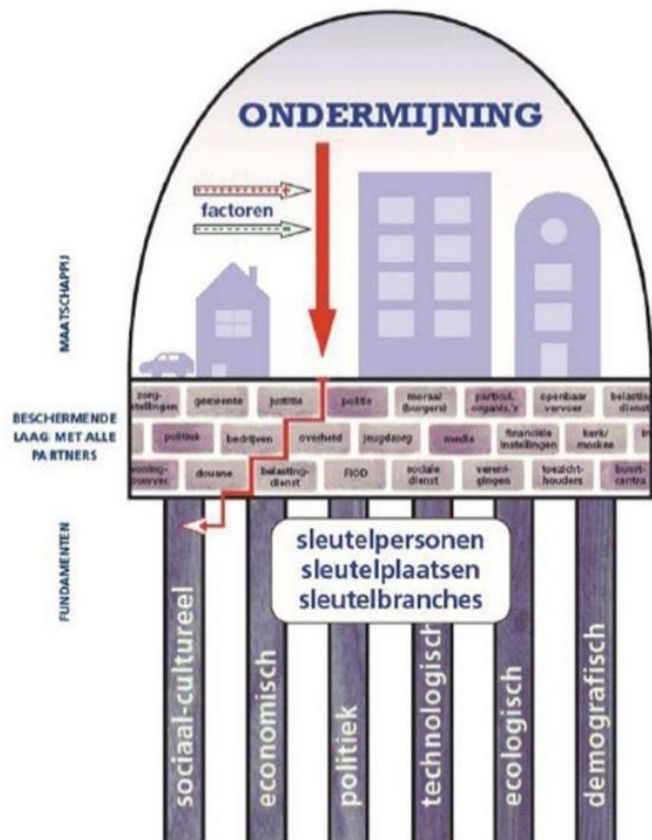
³ Tops, P.W. & Torre, E.J. van der (2014). Wijkanaank en ondermijnende criminaliteit, p. 24. Den Haag/Apeldoorn: Boom Lemma uitgeverij/Politieacademie en Aanjaagteam Ondermijning (2020). Handreiking APV en ondermijning; De Algemene Plaatselijke Verordening als instrument in de (bestuurlijke) aanpak van ondermijning, p.13. Den Haag: <https://vng.nl/nieuws/handreiking-apv-en-ondermijning-voor-gemeenten>

(1996)⁴ is sprake van georganiseerde criminaliteit: “als groepen die primair gericht zijn op illegaalgewin systematisch misdaden plegen met ernstige gevolgen voor de samenleving, en in staat zijn deze misdaden op betrekkelijk effectieve wijze af te schermen, in het bijzonder door de bereidheid te tonen fysiek geweld te gebruiken of personen door middel van corruptie uit te schakelen.”

Ondermijning nader toegelicht

Ondermijning heeft, gelet op de voorgaande beschrijvingen van ondermijnende - en georganiseerde criminaliteit, een bredere en een overstijgende reikwijdte. Ondermijning hoeft niet per definitie door groepen gepleegd te worden. Bij georganiseerde criminaliteit is per definitie sprake van ondermijning. Ondermijning kan ook gepaard gaan met gevolgen die voor inwoners voordelen opleveren, zoals een twijfelachtige ondernemer die een lokaal voetbalelftal sponsort of zijn geld stopt in een eetcafé dat voor €10,00 een driegangenmenu aanbiedt. Dit is leuk voor inwoners, maar is funest voor ‘eerlijke’ ondernemers.

Praktijkvoorbeelden van ondermijning zijn drugshandel, hennepeteelt, synthetische drugsproductie en mensenhandel.⁵ Deze vormen van ondermijning gaan vaak weer gepaard met grootschalige belastingontduiking, witwassen van crimineel geld en frauduleuze vastgoedtransacties. Om deze vormen van ondermijning nog meer ‘bestaansrecht’ te geven, proberen criminelen legitieme voorzieningen, sectoren en middelen te misbruiken. Hierbij kan gedacht worden aan

Figuur 3 Ondermijning in de maatschappij

de gemeente Gorinchem als vergunningsverlener of vastgoedpartner, en logistieke voorzieningen, infrastructuur en technische/financiële/juridische expertise binnen onze gemeente. De verwevenheid tussen ‘onder-’ en ‘bovenwereld’ is het kenmerkende karakter van ondermijning. In het bijgaande figuur (figuur 3) beelden Tops en Schilders⁶ de verwevenheid tussen deze werelden uit.

Ondermijning is niet onzichtbaar

Gesteld kan worden dat ondermijning niet onzichtbaar is. Voorwaarde is wel dat de gemeente Gorinchem en haar ‘veiligheidspartners’⁷, op de hoogte moeten zijn van signalen van ondermijning,

⁴ Enquêtecommissie Opsporingsmethoden (1996). Enquête Opsporingsmethoden; Rapport ‘Inzake opsporing’ van de Enquêtecommissie Opsporingsmethoden, p. 24-25. 's-Gravenhage: Sdu Uitgevers.

⁵ Voorbeelden van mensenhandel zijn onder andere gedwongen prostitutie, arbeidsuitbuiting, gedwongen bedelarij en het onder dwang laten plegen van criminele activiteiten.

⁶ Politie Amsterdam-Amstelland (2009). Over ondermijning: Een verkenning naar het fenomeen, de aanpak en mogelijke verbeteringen, Tweede druk, p. 40. Amsterdam: Politie Amsterdam-Amstelland.

⁷ Zoals de politie, de Belastingdienst, het RIEC, het Openbaar Ministerie, etc.

dan wel in staat zijn om deze te herkennen. Regelmatig bekruipt medewerkers het gevoel dat iets niet in de haak is of te mooi is om waar te zijn. Dit staat beter bekend als het zogeheten 'onderbuikgevoel'. De ervaring leert dat wanneer iets te mooi lijkt om waar te zijn, dit meestal ook het geval is. Wanneer de gemeentelijke toezichthouders/handhavers/boa's (hierna: de handhavers), balie- en frontofficemedewerkers, vergunningsverleners, wijkagenten, et cetera, een vermoeden hebben van ondermijnende activiteiten bij een bepaald (rechts)persoon of locatie, wordt gesproken over 'professionele intuïtie'. Voorbeelden van signalen die kunnen wijzen op ondermijning zijn:

- veel ondernemingen uit dezelfde branche in een bepaald gebied (bijvoorbeeld meerdere kappers, belwinkels, massagesalons en eetcafés in een winkelstraat);
- malafide bedrijven, met afwijkende openingstijden (vaak gesloten), alleen een mogelijkheid tot contant betalen, geen website van het bedrijf aanwezig en weinig of geen klandizie;
- afgeplakte ramen en deuren bij bepaalde panden; en
- beveiligingscamera's bij panden waar je dit niet verwacht.

Omdat het herkennen van signalen van ondermijning van groot belang is, besteedt dit plan ruimschoots aandacht aan bewustwording en het herkennen van ondermijningssignalen.

1.2) De aanpak van ondermijning in drie deelaspecten

De aanpak van ondermijning valt uiteen in drie deelaspecten, zijnde:

- 1) georganiseerde criminaliteit;
- 2) maatschappelijke weerbaarheid; en
- 3) weerbaarheid/integriteit van het lokaal bestuur en het ambtenarenapparaat.

Hierbij wordt opgemerkt dat deze drie deelaspecten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Het ene deelaspect kan niet los gezien worden van de andere deelaspecten. Bepaalde onderwerpen of vraagstukken kunnen ook onder meerdere deelaspecten geplaatst worden. Hieronder worden de deelaspecten nader beschreven.

Ad 1 Georganiseerde criminaliteit

Het gaat hierbij om de ondermijning als (bijna) synoniem voor georganiseerde criminaliteit. Georganiseerde criminaliteit wordt door Fijnaut (1996) als volgt gedefinieerd: *"Groepen of personen die primair gericht zijn op illegaal gewin, systematisch misdaden plegen met ernstige gevolgen voor de samenleving en in staat zijn deze misdaden op betrekkelijk effectieve wijze af te schermen in het bijzonder door bereid te zijn fysiek geweld te gebruiken of personen door corruptie uit te schakelen, onder meer om de groep af te schermen tegen gericht optreden van de overheid hiertegen."*⁸ Georganiseerde criminaliteit misbruikt zowel overheidsstructuren als structuren in de samenleving.

Ad 2 Maatschappelijke weerbaarheid

De maatschappelijke weerbaarheid richt zich meer op de weerbaarheid van de samenleving als geheel. Ten aanzien van de maatschappelijke weerbaarheid spelen verschillende vraagstukken, zoals de normalisering of zelfs verheerlijking van ondermijning, ondermijnende criminaliteit/criminelen, georganiseerde criminaliteit en de subculturen, die als parallelle samenlevingen functioneren. Op dit gebied kan de gemeente Gorinchem specifieke branches bij de aanpak van ondermijning betrekken.

⁸ Fijnaut, C. J. C. F., Bovenkerk, F., Bruinsma, G. J. N., & van de Bunt, H. G. (1996). Eindrapport georganiseerde criminaliteit in Nederland. Enquête Opsporingsmethoden, 1995-1996.

Ad 3 Weerbaarheid/integriteit lokaal bestuur en het ambtenarenapparaat

Het laatste deelaspect is erg belangrijk voor ondermijning. Een succesvolle aanpak begint bij een integer en weerbaar lokaal bestuur en ambtenarenapparaat. Bij de burgemeester, wethouders en gemeenteraad gaat het dan vooral om transparantie, helderheid en de weerbaarheid tegen bedreigingen. Verder gaat het om de bewustwording van de problematiek die speelt. Hierbij is het van groot belang dat de beschikbare instrumenten ingezet worden om niet-integere/criminele personen uit het lokaal bestuur (en ambtenarenapparaat) te weren.

1.3) Weerbare overheid als uitwerking van de deelaspecten

De aanpak van ondermijning en de georganiseerde criminaliteit vraagt om een georganiseerde overheid. Volgens de auteurs van het rapport 'Ondermijning ondermijnd'⁹, bepaalt de weerbaarheid van het systeem, deels de impact van ondermijning. Het lokaal openbaar bestuur kan een gelegenheid bevorderende of gelegenheid beperkende invloed hebben op het faciliteren van ondermijning.

Het onbewust faciliteren van ondermijning door bijvoorbeeld deregulering en/of verminderd toezicht kan bijvoorbeeld als een gelegenheid bevorderende invloed gezien worden. Een gelegenheid beperkende invloed is het verdedigen of wel beschermen/afweren tegen ondermijning. Verdedigen kan zowel repressief als preventief. De repressieve component betekent dat de gemeente Gorinchem instrumenten heeft om, als er zich een bedreiging door ondermijning voordoet, te reageren. De preventieve component gaat over barrières opwerpen, waar onze gemeente instrumenten inzetten om te voorkomen dat ondermijning plaatsvindt.

Een succesvolle aanpak van ondermijning begint bij een integer en weerbare gemeente Gorinchem en haar ambtelijke organisatie. Onze gemeente is weerbaar als wij instaat zijn om ons via preventieve en repressieve bestuursrechtelijke instrumenten te beschermen tegen ondermijning. In de praktijk betekent een 'weerbare overheid' ook dat wij als gemeente het basisinstrumentarium op orde moet hebben (zie voor een nadere uitwerking hoofdstuk 2.2).

⁹ Zie ook het rapport Ondermijning Ondermijnd: <https://www.nsob.nl/sites/www.nsob.nl/files/2019-10/NSOB-2016-Ondermijning-Ondermijnd.pdf>

2) Uitvoeringsplan Plan van aanpak Ondernijning

2.1) Doelstelling Plan van aanpak Ondernijning

Via het Plan van aanpak Ondernijning beogen we een integrale aanpak voor ondernijning in de gemeente Gorinchem te formuleren. Het algemene doel van deze integrale aanpak is het aanpakken, terugdringen en waar mogelijk voorkomen van ondernijning in onze gemeente. Vanuit deze doelstelling streven wij ernaar om de basis op orde te hebben, de interne (college, raad en ambtelijke organisatie) en externe (inwoners en ondernemers) bewustwording op orde is en de meldingsbereidheid vergroot wordt en gestart is met een lokale aanpak van ondernijning (waaronder een lokaal ondernijningsoverleg en integrale controles). Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk, maar ook in hoofdstuk 5 nader uitgewerkt.

Ondernijning is niet altijd goed zichtbaar, maar heeft wel zichtbare gevolgen voor de inwoners en bedrijven in de gemeente Gorinchem. Verloedering op straat, verwaarlozing van panden, drugshandel, fraude en witwaspraktijken kunnen tot problemen leiden, zo ook in onze gemeente. De aanpak van ondernijning vraagt om een georganiseerde overheid en een integrale aanpak. De integrale aanpak en samenwerking zijn gericht op de inzet van preventieve, bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke, fiscale en/of strafrechtelijke instrumenten bij de aanpak van ondernijning. Onderdeel van de integrale aanpak is de bestuurlijke aanpak. Binnen de bestuurlijke aanpak neemt het openbaar bestuur (zo ook de gemeente Gorinchem) maatregelen, die de georganiseerde criminaliteit in de activiteiten belemmeren of frustreren. Wanneer de strafrechtelijke opsporing en vervolging door politie en justitie gecombineerd wordt met bestuurlijke en fiscale middelen, ontstaat de meest optimale vorm van de bestrijding van ondernijning, de zogeheten geïntegreerde aanpak. Hiervoor gaat de gemeente Gorinchem, maar ook de andere gemeente binnen de Eenheid Rotterdam, de provincie Zuid-Holland, de politie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en de bijzondere opsporingsdiensten (zoals de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: de NVWA) en de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (hierna: de FIOD)), op basis van gelijkwaardigheid, een intensieve samenwerking met elkaar aan. In bepaalde situaties is het niet mogelijk om de interventiemogelijkheden (bestuurlijk, strafrechtelijk en fiscaalrechtelijk) te combineren. De ene keer leidt dat tot een bestuurlijke aanpak. De andere keer tot een straf- of fiscaalrechtelijk optreden.

2.2) Nadere uitwerking weerbare overheid

Als wij de basis zelf op orde hebben, kunnen wij samen met de 'veiligheidspartners' stappen zetten. Een 'weerbare overheid' begint bij een 'weerbare gemeente'. De weerbare overheid bestaat uit een tweeledige aanpak:

- 1) verdedigen tegen ondernijning; en
- 2) aanpakken van ondernijning.

Ad 1 Verdedigen tegen ondernijning

Het verdedigen tegen ondernijning wordt onderverdeeld in de (vier) onderstaande onderdelen.

- 1) Het misbruik maken van de gemeente als dienstverlener.
 - Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: de Wet Bibob). De Wet Bibob is een instrument waarmee de burgemeester en het college van de gemeente Gorinchem de integriteit kan toetsen van partijen met wie hij van doen heeft. Dit instrument is ontworpen om te voorkomen dat de overheid (ongewild) criminaliteit faciliteert.

2) Het misbruik maken van de gemeente als zakenpartner.

- Integriteitsclausule. Het staat de gemeente vrij om wel of geen overeenkomst te sluiten met een partij. Het staat de gemeente in dat kader ook vrij om de inhoud van een dergelijke overeenkomst te bepalen. Het is een instrument waarmee de gemeente haarzelf kan beschermen en verdedigen tegen ondermijning. Met dit instrument waarborgt de gemeente dus haar eigen integriteit. In de praktijk betekent dit dat de gemeente Gorinchem via een integriteitsclausule (of ook wel een kwaliteitskader genoemd), een integriteitseis kan stellen aan de partij waar zij het contract mee aangaat.
- Bibob voor vastgoed en aanbestedingen. De Wet Bibob is een instrument waarmee de gemeente Gorinchem als rechtspersoon de integriteit kan controleren van partijen met wie zij van doen heeft. Het instrument is ontworpen om te voorkomen dat de overheid (ongewild) criminaliteit faciliteert.

3) Beïnvloeding van de besluitvorming van de gemeente.

- Screening (en training) politieke ambtsdragers. Het gemeentelijk bestuur moet integer zijn. Het vertrouwen van de burgers in hun lokale overheid hangt daarvan af. Het is primair een taak van de politieke groeperingen/partijen om bij werving en selectie van voor te dragen politieke ambtsdragers, toe te zien op de morele geschiktheid van de kandidaten. De politieke partij dient voor het voordragen van een kandidaat-bestuurder zich ervan te vergewissen dat deze integriteitsanalyse niet tot onoverkomelijke belemmeringen ten aanzien van een benoeming kunnen leiden. Integriteitskwesaties liggen té vaak aan de basis van een aftreden of politiek gevoelige kwesaties.¹⁰ In veel gevallen is dat onnodig. Veel van de kwesaties die in andere gemeenten tot een probleem leiden, konden al vóór benoeming van een bestuurder als risico herkend worden. Een voorbeeld is de wethouder die de aannemer voor het verbouwen van het gemeentehuis nog kent uit zijn arbeidsverleden. In zulke gevallen helpt het om de risico's vooraf te signaleren. Aan de hand van deze signalen kunnen vervolgens afspraken worden gemaakt. Het is dan ook niet voor niets dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹¹ aanbeveelt om in het kader van de benoemingsprocedure een risicoanalyse integriteit uit te (laten) voeren. In het verlengde hiervan wordt opgemerkt dat de gemeente Gorinchem de werkwijze hanteert dat vierjaarlijks een risicoanalyse ten aanzien van kandidaat-wethouders wordt uitgevoerd. In hoofdstuk 5 van dit plan is opgenomen dat de burgemeester een brief stuurt naar de voorzitters van de politieke partijen en groeperingen in de gemeente Gorinchem. In deze brief vraagt de burgemeester aan de voorzitters om aandacht aan het onderwerp ondermijning te besteden. De burgemeester besteedt in de brief specifiek aandacht aan de: "Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen".¹² Deze handreiking ondersteunt en geeft lokale politieke partijen en groeperingen handvatten op het gebied van integriteit bij de werving en selectie van politieke ambtsdragers. Politieke partijen en groeperingen hebben een belangrijke verantwoordelijkheid bij de werving en selectie van deze politieke ambtsdragers.

¹⁰ Zie voorbeelden de volgende links: <https://www.destentor.nl/zwolle/wethouder-urk-opgestapt-na-drugsarrestatie-zoon-je-wordt-er-moedeloos-en-depressief-van~a4775361/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F> en <https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/in-opspraak-geraakte-wethouder-stapt-op.8505008.lynkx>

¹¹ 'Integriteit van politieke ambtsdragers' (2016): <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/04/29/handreiking-integriteit-van-politieke-ambtsdragers-bij-gemeenten-provincies-en-waterschappen>

¹² Zie de volgende link: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/10/29/definitief-handreiking-integriteitstoetsing>

4) Basisbeleid op orde, zoals:

- Bibob. Zoals hierboven reeds is beschreven.
- Damocles (artikel 13b van de Opiumwet). Artikel 13b van de Opiumwet is een instrument dat gebruikt kan worden om een pand te kunnen sluiten waar middelen die op lijst I (harddrugs) of lijst II (softdrugs) van de Opiumwet staan, worden aangetroffen. Het is het juridische instrument om bestuurlijk op te treden tegen illegale verkooppunten van verdovende middelen of hennepkwekerijen in woningen en (bedrijfs)panden. Met ingang van 1 januari 2019 kunnen ook strafbare voorbereidingshandelingen met betrekking tot handel in en productie van drugs de sluitingsbevoegdheid voor de burgemeester scheppen. Deze bevoegdheid kan ook worden ingezet als alleen voorwerpen of stoffen (dus geen drugs) worden aangetroffen die bestemd zijn voor het bereiden, bewerken of vervaardigen van harddrugs of voor grootschalige of bedrijfsmatige illegale hennepteelt. Voor toepassing van deze verruimde sluitingsbevoegdheid is vereist dat de persoon die deze stoffen of voorwerpen voorhanden heeft, weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat de stoffen of voorwerpen bestemd zijn voor de productie van drugs.
- 'Ondermijningsartikel'. De Algemene Plaatselijke Verordening (hierna: de APV) kan een doelgericht instrument zijn om in te zetten tegen ondermijning. Vooral de grotere gemeenten in Nederland hebben een bepaling in de APV opgenomen, die de burgemeester een instrument geeft om een pand te sluiten. Dit kan op het moment dat daar activiteiten plaatsvinden die een gevaar dreigen te zijn voor de openbare orde en veiligheid. Het doel van deze sluitingsbevoegdheid is het herstel van de openbare orde, de veiligheid of zedelijkheid, door het weren en terugdringen van criminaliteit in en vanuit voor publiek openstaande gebouwen, alsmede het beëindigen van aanhoudende en ontoelaatbare overlast die niet met andere middelen afdoende kan worden bestreden. Dit is bijvoorbeeld het geval als er sprake is van illegaal gokken, heling of als er wapens in de ruimte worden aangetroffen. Bij de eerstvolgende herziening van de APV in het eerste kwartaal van 2021 wordt dit artikel ook in de APV Gorinchem opgenomen.
- Integriteitsbeleid. Beïnvloeding van besluitvorming kan op verschillende manieren voorkomen. Bedreiging, infiltratie en omkoping zijn daar voorbeelden van. Deze beïnvloeding van besluitvorming is uiterst ongewenst en heeft een negatief effect op de integriteit van de gemeente Gorinchem. Met een intern integriteitsbeleid kan de gemeente zich verdedigen tegen ondermijning. In de gemeente Gorinchem wordt aan een integriteitsbeleid gewerkt. Momenteel is een gedragscode voor het college van burgemeester en wethouders opgesteld. De gedragscode wordt uitgebreid en ook geformuleerd voor de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad.
- Handhaving. Handhaving omvat zowel toezicht, als bestuursrechtelijke handhaving en opsporing. De begrippen kunnen echter niet door elkaar heen worden gebruikt, omdat ze alle drie een andere betekenis hebben. Toezicht en handhaving zijn instrumenten die ingezet kunnen worden om de veiligheid en leefbaarheid van een gemeente te waarborgen.
- Het college is overgegaan op de aanpak van bepaalde handhavingss dossiers, die in het verleden niet zijn opgepakt. Door de aanpak van deze dossiers ontstaat een verhoogde kans dat raadsleden, bestuur of medewerkers geconfronteerd kunnen worden met vormen van beïnvloeding, intimidaties, geweldsincidenten of wraakacties. Naast het feit dat deze vormen zijn gericht tegen personen, blijkt steeds vaker dat ook gemeentehuizen

doelwit zijn van vandalisme, vernielingen en in bijzondere gevallen zelfs aanslagen. Dit tijdsbeeld vraagt om een breed integraal pakket aan te nemen veiligheidsmaatregelen. De gemeentesecretaris heeft vorig jaar opdracht gegeven tot het uitvoeren van een Veiligheidsscan. Het rapport geeft een compleet beeld hoe de beveiliging in en rondom het Stadhuis is georganiseerd. In deze scan zijn ook meerdere aanbevelingen opgenomen. De aanbevelingen geven inzicht en een handreiking om een bewuste keuze te kunnen maken over de te volgen processen en bij de herinrichting van de hal van het Stadhuis. Er is een werkgroep ingesteld voor de uitwerking van de uitkomsten van de Veiligheidsscan.

Ad 2 Aanpakken van ondermijning

Ondermijning kan via de volgende instrumenten actief worden aangepakt.

- 1) Bibob. De Wet Bibob. Zie voor een nadere toelichting ad 1 Verdedigen tegen ondermijning.
- 2) Damocles: artikel 13b van de Opiumwet. Zie voor een nadere toelichting ad 1 Verdedigen tegen ondermijning.
- 3) 'STOP-gesprekken'. Indien er een aanleiding is te vermoeden dat een 1% motorclub (Outlaw Motorcycle Gangs) het voornemen heeft zich ergens in de gemeente Gorinchem te vestigen, moet hier op gepaste wijze, maar wel doortastend en snel tegen worden opgetreden. Afwachten tot een motorclub zich daadwerkelijk ergens vestigt, kan soms procedureel een zeer lange adem vergen om ze weer weg te krijgen.
- 4) APV. In de APV gemeente Gorinchem kunnen artikelen opgenomen worden voor de aanpak van ondermijning opgenomen worden. De VNG heeft in de model-APV verschillende ondermijningsartikelen opgenomen. Het gaat om model-bepalingen die ertoe strekken het uiterlijk vertoon van verboden organisaties, zoals bijvoorbeeld Outlaw Motorcycle Gangs (OMG), in de openbare ruimte te verbieden. In de model-APV is een artikel over ordeverstoring bij evenementen en een artikel met een verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties opgenomen. Deze voorstellen nemen wij mee in de eerstvolgende herziening van de APV. Deze herziening vindt in het eerste kwartaal van 2021 plaats. Daarnaast heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om het 'ondermijningsartikel' in de APV op te nemen. Zie voor een nadere toelichting ad 1 Verdedigen tegen ondermijning. Als de gemeenteraad deze artikelen in de APV opneemt, kunnen deze instrumenten voor de aanpak van ondermijning gebruikt worden.
- 5) Wet Victoria. De Wet Victoria (artikel 174a van de Gemeentewet) geeft de burgemeester de bevoegdheid om tot sluiting van een woning, of een niet voor het publiek toegankelijk lokaal over te gaan. Deze sluitingsbevoegdheid kan toegepast worden bij een verstoring van de openbare orde rond die woning, door gedragingen in die woning of dat lokaal.
- 6) Wet Victor. De Wet Victor biedt een grondslag om een pand na sluiting op grond van de Wet Damocles of Wet Victoria, versneld in gebruik te (laten) nemen. Dit heeft als doel om de leefbaarheidsproblemen als gevolg van langdurige leegstand te voorkomen.
- 7) Handhaving. Zie voor een nadere toelichting ad 1 Verdedigen tegen georganiseerde criminaliteit.

3) Lokaal ondermijningsoverleg

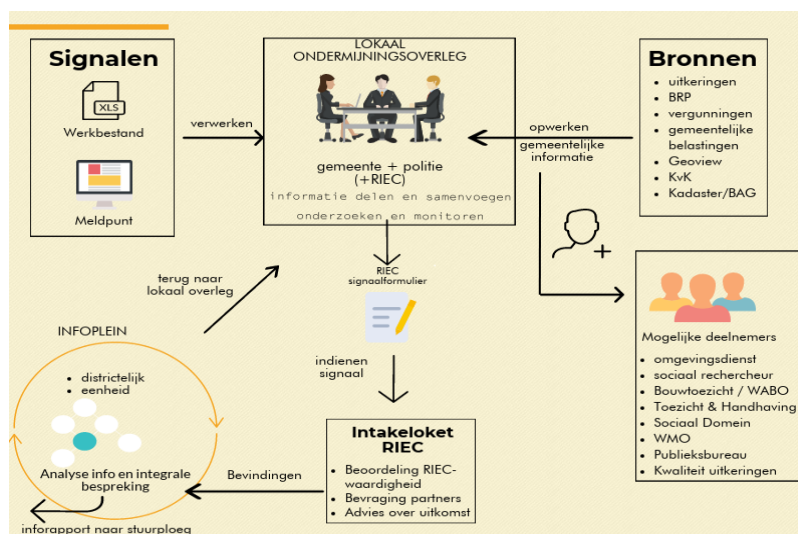
In de gemeente Gorinchem zijn diverse risicobranches en -locaties op het gebied van ondermijning aanwezig. De gemeente wil omstandigheden en gelegenheden, die het aantrekkelijk maken voor criminelen om hier activiteiten te ontplooiën, zo veel als mogelijk verkleinen en waar mogelijk tegengaan. De gemeente besteedt in ieder geval aandacht aan de volgende gebieden:

- bedrijventerreinen;
- horeca;
- winkelstroken/ondermijningsgevoelige branches (kapsalons, nagelstudio's, massagesalons etc.);
- automotive bedrijven;
- woonwijken/flats;
- drugs(handel); en
- (Illegale) prostitutie/mensenhandel;

Dit doet de gemeente in samenwerking met haar partners onder andere door het versterken van de eigen informatiepositie en het in kaart brengen van 'blinde vlekken'.

De gemeente organiseert op lokaal niveau een structureel casusoverleg (lokaal ondermijningsoverleg). Tijdens dit overleg wordt de informatiepositie met behulp van interne en externe partners versterkt. Signalen van ondermijning worden, afhankelijk van sterkte en betrouwbaarheid, geduid en verrijkt met informatie uit eigen, open, half-open en gesloten bronnen. Een signaal dat zich leent voor een integrale aanpak en valt onder één van de RIEC thema's of handhavingsknelpunt, kan ook in RIEC-verband verder worden behandeld. Het lokaal ondermijningsoverleg wordt daarbij door het RIEC geadviseerd om de signalen van onderaf stap-voor-stap op te werken, totdat er voldoende informatie ligt om over te gaan tot een concrete aanpak. Dit kan zowel op lokaal niveau, districtsniveau als eenheidsniveau.

In figuur 4 is het bovenstaande als voorbeeldtekening nader uitgewerkt. Het hierboven beschreven proces voor de casuïstiek is in hoofdstuk 5 van dit plan van aanpak uitgewerkt en is als een doorlopende actie voor de jaren 2020, 2021 en 2022 beschreven.

Figuur 4 Van signaal naar casus

4) Communicatie

4.1) Algemeen

Communicatie is een essentieel onderdeel in de aanpak van ondermijning. Het uitgangspunt is dat de gemeente Gorinchem actief en intensief inzet op de communicatie rondom deze aanpak. Voorwaarde hierbij is ook weer dat de basis op orde is. Dit betekent dat wij beginnen met de focus op interne communicatie. Als wij intern goed op de hoogte zijn van wat de aanpak van ondermijning inhoudt en hoe ondermijning herkend kan worden, vergroot dit de kans op een succesvolle externe communicatieaanpak over het herkennen en melden van ondermijningssignalen. In het verlengde hiervan is het ook noodzakelijk dat wij een goede informatievoorziening via een ondermijningspagina (als onderdeel van een veiligheidspagina) op onze gemeentelijke website op gang brengen. Deze informatievoorziening in combinatie met klassieke en sociale media, draagt er mogelijk aan bij dat inwoners en ondernemers ondermijning (beter) herkennen en signaleren, en de meldingsbereidheid wordt vergroot.

De gemeente Gorinchem heeft onder andere als taak om inwoners en ondernemers actief te informeren over wetten en regels. Wat mag, wat moet en wat mag niet? Goede kennis van regels levert begrip op. Begrip en duidelijkheid verhogen de kans op spontane naleving en verlagen daarmee de vaak tijdsintensieve inzet die nodig is voor toezicht en handhaving, als onderdeel van de aanpak van ondermijning. Wordt informatie niet (volledig) of niet tijdig verstrekt aan inwoners of ondernemers, dan neemt de kans op overtredingen respectievelijk ondermijnend gedrag toe. Hierbij is het cruciaal dat wijzigingen in zowel het landelijke- als het gemeentelijke beleid ten aanzien van de aanpak van ondermijning, tijdig en volledig worden gecommuniceerd. De nadruk in het bewustwordings-, toezicht- en handavingsproces moet, in veel gevallen, dan ook liggen in het aan de voorkant voorlichten en begeleiden van inwoners en ondernemers.

In het uitvoeringsplan en tijdsplanning (zie hoofdstuk 5 van dit stappenplan) zijn onder andere de concrete 'communicatieacties' afzonderlijk of als onderdeel van andere acties beschreven.

4.2) Preventieve instrumenten

Voorkomen is beter dan genezen. De doelstelling is om zoveel mogelijk preventieve instrumenten te gebruiken om het gedrag, de naleving en de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers op een positieve manier te beïnvloeden. Hiermee wordt beoogd om onveilige situaties en ondermijnende activiteiten te voorkomen, respectievelijk effectief aan te pakken. De insteek is dan ook om op een actieve wijze inwoners en bedrijven voor te lichten over de gevolgen en de risico's van ondermijnende criminaliteit. Als de inwoners en bedrijven de gevaren en risico's kennen en beter begrijpen, zal de motivatie er eerder zijn om ondermijnende activiteiten te voorkomen, dan wel signalen van ondermijnende criminaliteit aan de gemeente Gorinchem en hun 'veiligheidspartners' te melden. Het actief communiceren over de wijze waarop de gemeente Gorinchem bepaalde (handavings)instrumenten (Damoclesbeleid, Helingbeleid en Bibob beleid) inzet, kan mogelijk ook een preventief effect hebben op het voorkomen van ondermijnend gedrag. De inwoners en de bedrijven zien (en lezen) als gevolg hiervan dat de gemeente Gorinchem 'echt' met de aanpak van ondermijning bezig is.

4.3) Communicatievormen

De externe communicatie vindt zo gericht mogelijk plaats aan de hand van de volgende communicatievormen.

- 1) Algemene communicatie. Via de gemeentelijke website en/of (lokale) media en/of sociale media zo veel mogelijk inwoners en ondernemers bereiken en informeren over (de aanpak

van) ondermijning. Een voorbeeld is een folder waarin beschreven wordt wat de gevaren van een hennepkwekerij zijn. Deze folder verwijst vervolgens weer naar onze website.

- 2) Doelgroepgerichte/gebieds- communicatie. Een doelgroep of gebied schriftelijk/mondeling informeren over (de aanpak van) ondermijning. Een voorbeeld is een brief van de burgemeester, waarin bewoners geïnformeerd worden over de sluiting van een drugspand.
- 3) Individuele communicatie. Persoonlijke voorlichting aan een inwoner of ondernemer over (de aanpak van) ondermijning. Een manier waarop dit plaatsvindt is een Bibob-intakegesprek met een ondernemer. Een ander voorbeeld is een 'STOP-gesprek' (zie hoofdstuk 2 van dit stappenplan).
- 4) Casus-specifieke communicatie. Bij acties in het kader van de aanpak van ondermijning is het uitgangspunt dat wij (in principe) altijd communiceren. In persberichten over deze acties benoemen wij expliciet dat ondermijning er is, dat wij het aanpakken, dat dit belangrijk is en wat inwoners/ondernemers kunnen doen.

De handhavers, maar ook de politie spelen een grote en belangrijke rol in de communicatie richting inwoners en ondernemers. Zij functioneren als een 'frontoffice in het veld'. Ook kunnen zij signalen uit de buurt/wijk/samenleving opvangen.

Daarnaast is veel winst te halen door goede communicatie aan de voorkant van bijvoorbeeld Bibob-onderzoeken, sluitingen van drugspanden en de helingaanpak. Via een vooroverleg of een intakeoverleg kunnen inwoners, ondernemers, maar ook overtreders (drugspanden) goed worden geïnformeerd. Dit kan in grote mate het onbewust overtreden of in de toekomst nogmaals overtreden van de regels dan wel ondermijnend gedrag voorkomen.

4.4) Communicatie als interventie-instrument

Communicatie als interventie-instrument richting de criminele wereld is een essentieel element in de aanpak van ondermijning. Communicatie in de vorm van directe en 'warme' contacten richting bepaalde groepen, zoals horecaondernemers, makelaars, notarissen, vastgoedeigenaren en andere midden- en kleinbedrijf (MKB), kan een waardevolle bijdrage leveren in deze aanpak. Horecaondernemers, makelaars, notarissen, vastgoedeigenaren en andere MKB zijn overigens geen gemakkelijke bondgenoten, omdat zij vaak terughoudend zijn, mede uit angst voor reputatieverlies. Versterking van een breed maatschappelijk bewustzijn is een voorwaarde, evenals de beïnvloeding van het maatschappelijk klimaat. Aanpak van ondermijning, specifiek georganiseerde criminaliteit is volgens Tops en Schilders (2016) ook een 'framing¹³ contest'.¹⁴ Zij beschrijven in hun artikel 'Meervoudige aanpak van ondermijning' het volgende: "Naast de concrete interventies – naming-and-shaming– zijn ook de aandacht en inspanning zelf cruciaal. De criminele wereld ligt onder een vergrootglas. Is als activiteit misschien niet voldoende, maar wel noodzakelijk. Het gevoel van vanzelfsprekendheid onder criminelen vermindert. Ze krijgen met gedoe te maken en daar hebben ze vaak een hekel aan. Deze aanpak kan leiden tot louter verplaatsing van criminele activiteiten, maar een waterbedeffect is ook een effect: routines staan onder druk en moeten opnieuw georganiseerd worden. Voor hun sociale en zakelijke omgeving blijken ze ondertussen toch minder slim en onaantastbaar dan de beeldvorming altijd deed vermoeden. Dit kan een negatief effect hebben op hun sociale status en criminele invloed. Publiciteit is hier belangrijk. Onder druk gaan ook criminelen

¹³ Framing is een begin 21e eeuw in het Nederlands terechtgekomen Engelse term die verwijst naar een overtuigingstechniek in communicatie. De techniek bestaat eruit woorden en beelden zo te kiezen, dat daarbij impliciet een aantal aspecten van het beschrevene wordt uitgelicht. Deze uitgelichte aspecten helpen om een bepaalde lezing van het beschrevene of een mening daarover te propageren. Onder meer in de politiek, de journalistiek en de reclame wordt van framing bewust (en onbewust) gebruikgemaakt. Zie de volgende link: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Framing>

¹⁴ Meervoudige aanpak van ondermijning, het Tijdschrift voor de Politie – jg.78/nr.7/16.

fouten maken. *John van den Heuvel: "Een grote boef heeft wel eens tegen me gezegd: ik heb liever twee jaar lang een researchteam van 50 man achter me aan, dan twee verhalen van jou in de krant."*

De inzet van communicatie als bestrijdingswapen is wennen en vaak spannend voor die diensten die de communicatieafdeling nog vooral als 'de afdeling voorlichting' zien. Die slag maken is echter noodzakelijk. Niet alleen omdat het wellicht een van de meest effectieve bestrijdingsmiddelen is."

5) Uitvoeringsplan en tijdsplanning

Resumerend worden in dit hoofdstuk het uitvoeringsplan, de concrete acties en de tijdplanning van het Plan van aanpak Ondernijning beschreven.

Nr.	Actie	Datum gereed / uitvoering	Verantwoordelijke medewerkers	Benodigd budget
1)	Inventarisatie en contra-schouw t.b.v. het in kaart brengen van de aandachtsgebieden op het gebied van ondernijning.	3 ^e of 4 ^e kwartaal 2020	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht in samenwerking met het ROBT	Reguliere budgetten
2)	Actualisatie aanwezigheidsvergunningen kansspelautomaten in horeca (conform Excellijst)	3 ^e en 4 ^e kwartaal 2020	Reguliere werkzaamheden Senior medewerker APV en bijzondere wetten, handhavers en medewerkers vergunningen APV en bijzondere wetten	Reguliere budgetten
3)	Actualisatie Beleidslijn Bibob gemeente Gorinchem, i.v.m. wijziging Wet Bibob per 1 augustus 2020 en implementatie in de ambtelijke organisatie	4 ^e kwartaal 2020 en 1 ^e kwartaal 2021; en 1 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
	Opstellen beleidsregels Wet Bibob in relatie vastgoed(transacties) en aanbestedingen	1 ^e en 2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht en (beleids)medewerkers vastgoed en aanbestedingen	
4)	Actualisatie Beleidsregel met betrekking tot de toepassing van artikel 13b Opiumwet inzake woningen en lokalen gemeente Gorinchem	4 ^e kwartaal 2020 en 1 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht en Handhavingsjurist APV en bijzondere wetten	Reguliere budgetten
5)	Bijeenkomst operationeel ondernijningsbeeld gemeente Gorinchem medewerkers	4 ^e kwartaal 2020	Reguliere werkzaamheden. Wel via Teammanagers tijd vrijmaken en deze claimen.	Reguliere budgetten
6)	Actualisatie en 'ondernijningsproof' maken van de APV gemeente Gorinchem	4 ^e kwartaal 2020 en 1 ^e kwartaal	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en	Reguliere budgetten

		2021, 2021 en 2022 (jaarlijkse actualisatie)	Toezicht	
7)	Vergroten intern bewustzijn gemeente Gorinchem/ bewustwordingsbijeenkomsten college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie. Zie ook communicatieplan CCV	4 ^e kwartaal 2020 en 1 ^e kwartaal 2021	CCV en reguliere werkzaamheden (Beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten en impuls gelden (maximaal € 60.000,00) weerbaar bestuur van het Ministerie van BZK: voor de versterking van de preventieve aanpak ondermijning en maatschappelijke weerbaarheid.
8)	Op- en vaststellen integraal handhavingsbeleid Drank- en Horecawet, overlastgevend panden ('ondermijningsartikel'), exploitatievergunningen, smart- en headshops, coffeeshops en prostitutie, inclusief werkprocessen en standaardbrieven	4 ^e kwartaal 2020 en 1 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden Handhavingsjurist en beleidsmedewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
9)	Instellen en beheer intern 'Meldpunt Ondermijning' (onder andere een mailadres) voor ondermijningssignalen vanuit de ambtelijke organisatie. Ambtelijke organisatie blijvend informeren over de aanwezigheid van het interne 'Meldpunt Ondermijning'.	1 ^e kwartaal 2021 2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
10)	Opstellen van een privacy protocol voor de aanpak ondermijning. Uitgangspunt daarbij is, dat vastgelegd wordt dat de aanpak ondermijning in overeenstemming is met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Ook is het uitgangspunt dat aansluiting wordt gezocht bij het Model Privacy Protocol; Handleiding binnengemeentelijke gegevensuitwisseling ten behoeve	1 ^e en 2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten

	van de bestrijding van ondermijning.			
11)	Training handhavers Wet op de kansspelen	1 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers, handhavingsjurist en handhavers Team Veiligheid en Toezicht.	Reguliere budgetten gemeente en Kansspelautoriteit.
12)	Actualisatie Beleidslijn heling voor handelaren in ongeregelde en gebruikte goederen Gemeente Gorinchem 2019, inclusief werkprocessen en standaardbrieven.	1 ^e en 2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
13)	Afstemming met het team Advies of het integriteitsbeleid/gedragcode, vanwege 'ondermijningsdreigingen' nog up-to-date is en waar nodig moet worden geactualiseerd.	1 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden beleidsmedewerkers Teams Advies en Veiligheid en Toezicht. Wel via Teammanagers tijd vrijmaken en deze claimen.	Reguliere budgetten
14)	Opstellen van een ondermijningspagina (als onderdeel van een veiligheidspagina) op onze gemeentelijke website. Deze website kan mogelijk bijdragen aan het (vergroten van het) herkennen en signaleren van ondermijning door inwoners en ondernemers, en het vergroten van de meldingsbereidheid.	2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden beleidsmedewerkers Teams Advies en Veiligheid en Toezicht. Wel via Teammanagers tijd vrijmaken en deze claimen.	Reguliere budgetten
15)	Informatiebijeenkomst over interne informatie uitwisseling	2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden. Wel via Teammanagers tijd vrijmaken en deze claimen. Mogelijk wel beperkte kosten voor het invliegen van een informatie-expert van het RIEC en / of de politie en de expert Algemene verordening gegevensbescherming.	Reguliere budgetten communicatie. Maximaal € 500,00 voor het verzorgen van een bijeenkomst.
16)	Medewerkersbijeenkomst over de toepassingsmogelijkheden van de Wet Bibob en de Beleidslijn Bibob gemeente Gorinchem.	2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden. Wel via Teammanagers tijd vrijmaken en deze claimen.	Reguliere budgetten

17)	Brief burgemeester aan voorzitters politieke partijen en groeperingen in de gemeente Gorinchem over het onderwerp ondermijning/ "Handreiking integriteitstoetsing van kandidaten voor decentrale politieke partijen".	2 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid	Reguliere budgetten
18)	Jaarlijkse bewustwordingsbijeenkomst ondernemers over ondermijning (thematisch).	3 ^e kwartaal 2021 en 2022	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
19)	Actualisatie prostitutiebeleid	4 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht/handhavingsjurist APV en bijzondere wetten	Reguliere budgetten
20)	Actualisatie coffeeshopbeleid	4 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht/handhavingsjurist APV en bijzondere wetten	Reguliere budgetten
21)	Op- en vaststellen Mensenhandel beleid (eventueel op basis van input van de regio), inclusief werkprocessen en standaardbrieven. Mensenhandel beleid is breder dan illegale/gedwongen prostitutie. Het gaat ook over vormen zoals arbeidsuitbuiting, gedwongen bedelarij en het onder dwang laten plegen van criminele activiteiten. Mogelijk aansluiten bij regionaal beleid.	4 ^e kwartaal 2021	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
22)	Uitvoering geven aan de prioriteitenlijst aanpak ondermijning, die opgesteld is door de politie en de gemeente en maandelijks lokale ondermijningsoverleggen tussen gemeente en politie organiseren. Tijdens deze overleggen worden ook casussen besproken. Het RIEC-ROBT sluit waar mogelijk aan. Vorbereiden van en deelnemen aan casussen voor de regionale ondermijningstafel (indien van	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht en handhavingsjurist team Stadsontwikkeling	Reguliere budgetten

	toepassing).			
23)	Deelname aan regionaal overleg liaisons RIEC	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden strategisch (beleids)adviseur OOV	Reguliere budgetten
24)	Integrale controles ten aanzien van de 'blinde vlekken' in de gemeente Gorinchem uitvoeren. De 'blinde vlekken' bevinden zich onder andere op de industrieterreinen. Het streven is om tenminste vier integrale controles uit te voeren. In 2020 wordt tenminste één integrale controle uitgevoerd. De integrale controles hebben onder andere betrekking: • bedrijventerreinen; • horeca; • winkelstraten/ ondermijnings-gevoelige branches (kapsalons, nagelstudio's, massagesalons, etc.) • automotive bedrijven; • woonwijken/ flats; • drugs(handel); en • (Illegale) prostitutie/ mensenhandel.	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers en handhavers Team Veiligheid en Toezicht In samenwerking met handhavers van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de politie	Reguliere budgetten, maar mogelijk wel aanvullend budget nodig voor de inzet van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid i.v.m. afname plus pakket ondermijning: € 4.042,00 (zie hoofdstuk 6 van dit plan).
25)	Trainingen handhavers aanpak ondermijning (tenminste één training per kwartaal)	1 ^e kwartaal 2021 en doorlopend in 2021 en 2022	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers, handhavingsjurist en handhavers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten gemeente en RIEC
26)	Adrescontroles, op basis van input projectgroep Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden handhavers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten gemeente
27)	Maandelijkse surveillances aanpak ondermijning	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers, handhavingsjurist en handhavers Team Veiligheid en Toezicht. Werkzaamheden in samenwerking handhavers ROBT	Reguliere budgetten gemeente en RIEC
28)	Uitvoering Wet Bibob en de Beleidslijn Wet Bibob Gorinchem	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten Mogelijk wel

				aanvullend budget benodigd voor het opvragen van een Bibob-advies aan het Landelijk Bureau Bibob: € 2.100,00 (per onderzoek € 700,00 en maximaal drie onderzoeken per jaar.
29)	Uitvoering Damoclesbeleid/ Beleidsregel met betrekking tot de toepassing van artikel 13b Opiumwet inzake woningen en lokale gemeente Gorinchem	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden Handhavingsjurist en (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
30)	Opzetten periodiek overleg (één a twee keer per jaar) Ondernijning voor (beleids)medewerkers en handhavers Team Veiligheid en Toezicht	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
31)	Uitvoering helingbeleid	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden Handhavingsjurist en handhavers Team Veiligheid en Toezicht	Reguliere budgetten
32)	Integrale controle seksinrichting gemeente Gorinchem, met inbegrip controle exploitatie/drank- en horecaverunning en aanwezigheidsvergunning voor twee kansspelautomaten. Het streven is om tenminste één integrale controle per jaar uit te voeren.	3 ^e of 4 ^e kwartaal 2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht, Handhavingsjurist APV en bijzondere wetten en handhavers Team Veiligheid en Toezicht. Ook afstemmen met externe partners, zoals de politie en DG&J (GGD)	Reguliere budgetten
33)	Integrale controles drie coffeeshops, en smart- en headshop gemeente Gorinchem. Het streven is om tenminste één integrale controle per jaar uit te voeren.	2021 en 2022 (doorlopend)	Reguliere werkzaamheden (beleids)medewerkers Team Veiligheid en Toezicht, Handhavingsjurist APV en bijzondere wetten en handhavers Team Veiligheid en Toezicht. Ook afstemmen met externe partners, zoals de politie en DG&J (GGD)	Reguliere budgetten

6) Financiën

De werkzaamheden en acties die in hoofdstuk 5 van het Plan van aanpak Ondernijning beschreven staan, worden binnen de bestaande budgetten uitgevoerd.

Voor de inzet van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (hierna: OZHZ) voor de integrale 'ondernijningscontroles' is wel een aanvullend structureel budget ad € 4.042,00 nodig. Hoewel het Plan van aanpak Ondernijning voor de jaren 2021 en 2022 geldt, is de aanpak van ondernijning (mede gelet op het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 en toekomstige integrale veiligheidsplannen) een structureel speerpunt van onze gemeente. Het bedrag van € 4.042,00 is gebaseerd op het jaarprogramma ondernijning van OZHZ. Op basis van dit programma neemt OZHZ jaarlijks deel aan vier integrale 'ondernijningscontroles' (maximaal 43 uur maal een afgerond uurtarief van € 94,00). Het budget ad € 4.042,00 kan gedekt worden binnen de budgetten van het Team Veiligheid en Toezicht.

7) Evaluatie

Om te kunnen vaststellen of de algemene doelstelling van het Plan van aanpak Ondernijning (zijnde: het aanpakken, terugdringen en waar mogelijk voorkomen van ondernijning) is bereikt, vindt vóór 31 maart 2023 een evaluatie plaats. In deze evaluatie wordt in het bijzondere beoordeeld of de geplande acties aanpak ondernijning in 2021 en 2022 zijn uitgevoerd (zie hoofdstuk 5: uitvoeringsplan en tijdsplanning van dit plan).

Bijlage 1: Signalen van ondermijning? Geef ze door!

Wat is het en wat doen we er aan?

Wat is ondermijning?

Ondermijning is simpel gezegd dat de 'onderwereld' misbruik maakt van de (faciliteiten) van de bovenwereld, om bijvoorbeeld crimineel verkregen gelden wit te wassen. Dit soort criminaliteit wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld motorbendes) en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Denk aan mensenhandel, drugshandel, witwassen, fraude en cybercrime.

Het komt overal voor, ook in de gemeente Gorinchem. Praktijkvoorbeelden zijn er te over: De buurman die wiet verbouwt op zijn zolder waardoor brand kan ontstaan, het witwassen van drugsgelden via de bijvoorbeeld een horecabedrijf, kapperszaak of massagesalon en mensenhandelaren die hun slachtoffers dwingen tot prostitutie. Ondermijning raakt ons allemaal.

Ondermijning in de gemeente Gorinchem?

In welke mate wij met het onderwerp ondermijning te maken hebben, is de afgelopen tijd onderzocht. In de gemeente Gorinchem hebben informatiesessies de nodige signalen opgeleverd, waarvan een aantal verder worden onderzocht.

Wat doen we aan ondermijning?

We zijn al enige tijd bezig om ons als gemeente te wapenen tegen ondermijning. Ook zijn en worden in de toekomst voorlichtingsbijeenkomsten voor medewerkers, college- en raadsleden georganiseerd. We gaan onze inzet de komende tijd intensiveren.

Meld ondermijning!

Een andere omschrijving van ondermijning is de onderwereld dichtbij. En dat ondermijning dichtbij kan zijn heeft de genoemde ondermijningssessie al bewezen. Op basis van een tip van een collega is inmiddels een hennepkwekerij opgerold.

Loop je tijdens werkzaamheden tegen zaken aan die voor jouw gevoel met ondermijning en/of ondermijnende criminaliteit te maken hebben? Geef dit dan door aan de (beleids)medewerkers van het Team Veiligheid en Toezicht.